

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

FRA's : FRAUD RISK - ASSESSMENTS

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร

คำนำ

เหตุการณ์ด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆที่หาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงขององค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันหนึ่งในระดับหนึ่งได้ ว่าการดำเนินงานขององค์กรจะไม่มีกรทุจริตหรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งต้องไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานของภาครัฐให้บริการภายใต้กรอบธรรมาภิบาล การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตของภาครัฐและการประพฤติมิชอบในการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ การจัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ประกอบด้วยผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปี ๒๕๖๕ เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยง ตลาดจนมาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร

มกราคม ๒๕๖๕

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

FRA : FRAUD RISK - ASSESSMENTS

องค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตให้แก่บุคลากรในองค์กร ทั้งนี้ การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่มีการพบการทุจริตจะช่วยเป็นหลักประกันระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่มีการพบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาหรือความเสียหายขึ้นก็น้อย กว่าองค์กรอื่นที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐมีมาตรฐานระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักของงานปกติ ของ การเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะ Pre – decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะการกำกับ ติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post – decision

ความหมาย

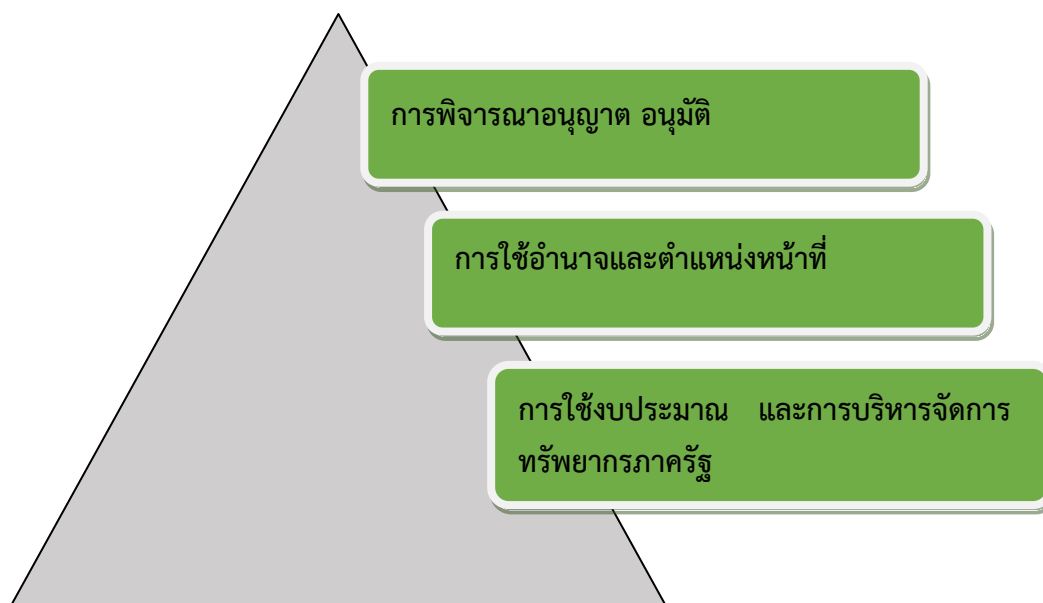
ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การ ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับ ผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ การรับสินบน

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงทุจริตเกี่ยวข้องกับการอนุมัติพิจารณา อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีการกิจ ให้บริการประชาชนอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ

/องค์ประกอบ...

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย ๓ ปัจจัยที่เรียกว่า สามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

ความต้องการ/แรงจูงใจ (Incentive / Pressure)

โอกาส (Opportunity)

เหตุผล (Rationalization /Attitude)

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการงาน อธิบายรูปแบบ พฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนด มาตรการ / กิจกรรม /แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต จากการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร ให้มีประสิทธิภาพ

/ตาราง...

๑.ตารางระบุความเสี่ยง

รูปแบบพฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	เคยเกิดขึ้นแล้ว (Know Factor)	ยังไม่เคยเกิดขึ้น (Unknow Factor)
๑.การจัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง/ จัดเก็บภาษีแล้วนำส่งบางส่วน/ เรียกรับผลประโยชน์โดยการ ประเมินภาษีให้น้อยลงหรือ คำนวณภาษีผิดไปจากความเป็น จริงที่ต้องเสีย		✓
๒.การขออนุญาตก่อสร้างหรือ รื้อถอนอาคาร มีการเรียกรับเงิน หรือ ผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต/ไม่ ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ ถูกต้องแต่เซ็นรับรองความถูกต้อง		✓
๓. การ รับ เงิน โดย ไม่ ออก ใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง/ลงจำนวน เงินไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง/รับ เงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน		✓
๔.การเบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจ เอกสารให้ถูกต้อง/การปลอม ลายมือชื่อผู้มีอำนาจส่งจ่ายไปเบิก เงิน		✓
๕.การนำรถราชการไปใช้ประโยชน์ ส่วนตัว		✓

อธิบายจากตาราง ๑. รายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์
ทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริต โดยวิธีการค้นหาความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิด และที่ไม่เคยเกิดขึ้น
หรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสที่จะเกิด

/ตารางวิเคราะห์...

๒.ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยง โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาส / ความเสี่ยงการทุจริต	๑ ต่ำ	๒ ปาน กลาง	๓ สูง	๔ สูงมาก
๑.การจัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง/จัดเก็บภาษีแล้วนำส่งบางส่วน/เรียกรับผลประโยชน์โดยการประเมินภาษีให้น้อยลงหรือคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริงที่ต้องเสีย		✓		
๒.การขออนุญาตก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคาร มีการเรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต/ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องแต่เซ็นรับรองความถูกต้อง		✓		
๓.การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง/ลงจำนวนเงินไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง/รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน		✓		
๔.การเบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง/การปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจส่งจ่ายไปเบิกเงิน		✓		
๕.การนำรถราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว			✓	

พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต

๑	ต่ำ	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิด ความเสี่ยงระดับต่ำ ๑ เดือนต่อครั้ง
๒	ปานกลาง	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิด ความเสี่ยงระดับปานกลาง ๓ เดือนต่อครั้ง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในการปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
๓	สูง	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงระดับสูง ๔ เดือนต่อครั้ง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน มีหลายขั้นตอน ภายในหน่วยงาน ยากต่อการควบคุมข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ
๔	สูงมาก	หมายถึง	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงระดับสูง ๕ เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้อง กับ บุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิด หรือ อย่างสม่ำเสมอ

๓.ตาราง...

๓.ตารางการวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact)/ระดับความรุนแรง หรือ มูลค่าความเสียหาย

ผลกระทบ / ระดับความรุนแรง หรือมูลค่าความเสียหาย	๑ ต่ำ	๒ ปานกลาง	๓ สูง	๔ สูงมาก
๑.การจัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง/จัดเก็บภาษีแล้วนำส่งบางส่วน/เรียกรับผลประโยชน์โดยการประเมินภาษีให้น้อยลงหรือคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริงที่ต้องเสีย				✓
๒.การขออนุญาตก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคาร มีการเรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต/ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องแต่เซ็นรับรองความถูกต้อง			✓	
๓.การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง/ลงจำนวนเงินไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง/รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน				✓
๔.การเบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง/การปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจส่งจ่ายไปเบิกเงิน				✓
๕.การนำรถราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว		✓		

พิจารณาระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับหากเกิดเหตุการณ์ความเสียหาย

๑	ต่ำ	หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับต่ำ
๒	ปานกลาง	หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง
๓	สูง	หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูง
๔	สูงมาก	หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูงมาก

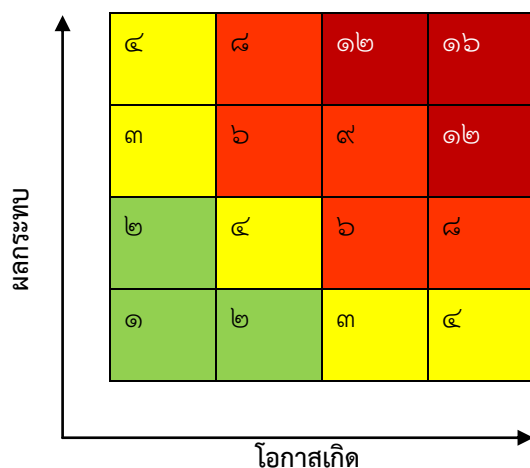
/๔.การประเมิน...

๔. การประเมินความเสี่ยง (Degree of risk)

หมายถึง สถานะความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบ หรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น หลังจากวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงแล้ว องค์กรต้องนำผลการวิเคราะห์มาประเมินระดับความเสี่ยง ว่าแต่ละความเสี่ยงมีความเสี่ยงอยู่ในระดับใด ซึ่งระดับความเสี่ยงอาจแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ แทนระดับความเสี่ยงด้วยเกณฑ์สี ประกอบด้วย สีแดง สีส้ม สีเหลือง และสีเขียว ตามลำดับ โดยนำผลจากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดขึ้นและผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบ นำมาประเมินระดับความเสี่ยงดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผลกระทบ x โอกาสเกิด = ระดับความเสี่ยง

เช่น ๓ x ๓ = ๙ หมายถึงระดับความเสี่ยง สูง สีส้ม ดังนั้นองค์กรต้องคิดวิธีการบริหารความเสี่ยง

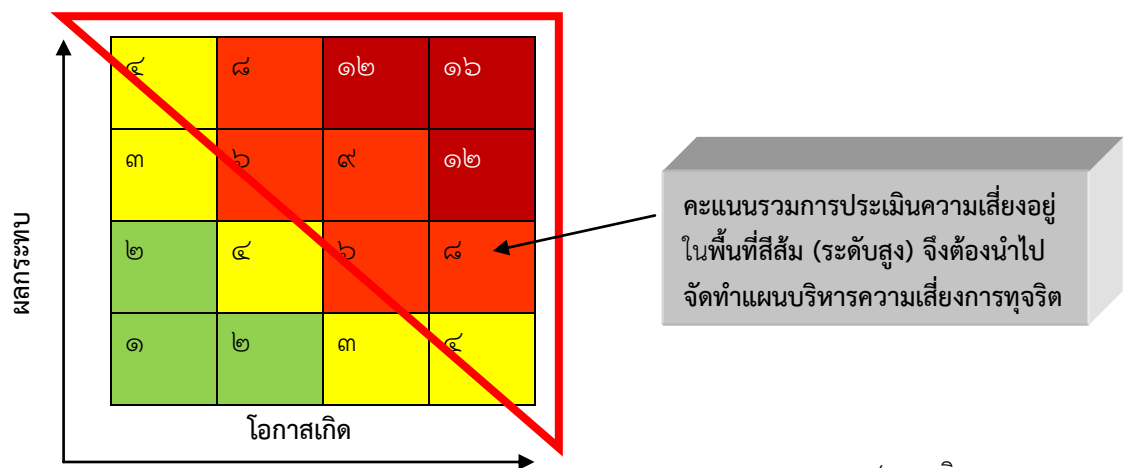
สี	สี	คะแนน	ระดับความเสี่ยง	ความหมายของระดับความเสี่ยง
	เขียว	๑-๒	ต่ำ	ที่ยอมรับได้
	เหลือง	๓-๔	ปานกลาง	ที่ยอมรับได้
	ส้ม	๕-๙	สูง	ที่ไม่สามารถยอมรับได้ นำเข้าสู่แผนการบริหารความเสี่ยงการทุจริต
	แดง	๑๐-๑๖	สูงมาก	ที่ไม่สามารถยอมรับได้ นำเข้าสู่แผนการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

/วิธีการ...

วิธีการประเมินความเสี่ยง พิจารณาจากระดับความเสี่ยงโดยใช้ตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้น ให้นำคะแนนของโอกาสที่จะเกิดและคะแนนของผลกระทบที่วิเคราะห์ได้ของแต่ละความเสี่ยง มากำหนดในตารางการประเมินระดับความเสี่ยงโดยถ้าคะแนนของโอกาสและผลกระทบมาบรรจบกันที่สีใดก็ แสดงว่าความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงตามความหมายของระดับความเสี่ยงที่ให้ไว้ข้างต้น โดยให้รับ ดำเนินการจัดการความเสี่ยงที่เป็นสีแดง ระดับความเสี่ยง สูงมาก เป็นอันดับแรกก่อน และสีส้ม ระดับความ เสี่ยง สูง เป็นอันดับรองลงมา

๕.ตารางแสดงผล การประเมินความเสี่ยง (Degree of risk)

ผลกระทบ / ระดับความรุนแรง หรือมูลค่าความเสียหาย	คะแนนโอกาสที่จะเกิด	คะแนนผลกระทบ	คะแนนรวม (ผลคูณ)
๑.การจัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง/จัดเก็บภาษีแล้วนำส่งบางส่วน/เรียกรับผลประโยชน์โดยการประเมินภาษีให้น้อยลงหรือคำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริงที่ต้องเสีย	๒	๔	๘
๒.การขออนุญาตก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคาร มีการเรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต/ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องแต่เซ็นรับรองความถูกต้อง	๒	๓	๖
๓.การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง/ลงจำนวนเงินไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง/รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน	๒	๔	๘
๔.การเบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง/การปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายไปเบิกเงิน	๒	๔	๘
๕.การนำรถราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	๓	๒	๖

/แผนบริหาร...

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบุตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ				ผู้รับผิดชอบ
			ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	
๑	การจัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง/จัดเก็บภาษีแล้วนำส่งบางส่วน/เรียกรับผลประโยชน์โดยการประเมินภาษีให้น้อยลงหรือคำนวณภาษีผิดไปจากความ เป็นจริงที่ต้องเสีย	-จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีรายละเอียดถูกต้องครบถ้วนทุก กระบวนการ -เน้นย้ำแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการ ให้บริการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบอย่าง สม่ำเสมอ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กร ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการ ปฏิบัติงาน	←			→	กองคลัง
๒	การขออนุญาตก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคาร มีการเรียกรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต/ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องแต่เซ็นรับรองความถูกต้อง	-ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกโดยใช้หลัก คุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน การมี วินัยในตนเอง การยึดมั่นในจรรยาบรรณ วิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริต รวมถึงการมี จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและสังคม	←			→	กองช่าง
๓	การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง/ลงจำนวนเงินไม่ถูกต้องกับความ เป็นจริง/รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน	-กำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มี ความรู้และความเข้าใจในกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง โดยติดตามการปฏิบัติงาน อย่างเคร่งครัด ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	←			→	กองคลัง
๔	การเบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง/การปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจส่งจ่ายไปเบิกเงิน	-มีการจัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่าย พัสดุ ครุภัณฑ์ และรายงานสม่ำเสมอ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานตามลำดับ	←			→	ทุกส่วนราชการ
๕	การนำรถราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	-ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้รถฯ -การนำรถราชการออกไปใช้ต้องมี ใบอนุญาตการใช้รถและนำรถออกตาม เวลาที่ระบุไว้ หากมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ประธานผู้มีอำนาจอนุมัติเสมอ	←			→	ทุกส่วนราชการ